

ANFÖRANDE VID AVTÄCKNINGEN AV THUNMANSTATYN VID SÄRSTA DEN 30 APRIL 1975

Olof Thunman var både känd och okänd - ganska okänd utanför vårt landskaps gränser, men i hemlandskapet blev han så mycket mer känd och uppskattad inte minst genom sin hyllning till Uppland, *Upplandssången*, vars sista strof står inristad på den minnessten, som Upplands nation rest på hans grav.

Även om hans friska ungdomsvisa "*Vi gå över daggstänkta berg*" snabbt flög över landet vid seklets början och snart nog över andra länder och åstadkom mycken idealistisk skoslitning, var det inte många som visste, vem som skrivit den. Som en lustighet kan omtalas, att han improviserade den på en lösmanschett under en vandring i Sörmland, strax efter det han tagit studentexamen.

De socknar, som Thunman inte, till fots eller på sin diktcykel, genomströvat sökande efter motiv, torde vara lätt räknade, och här står han nu i sin legendariska vandrarutrustning.

Bäst trivdes Thunman på landsbygden, även om han gärna gjorde gästspel i staden. Att hans staty fått sin plats i Knivsta och inte inne i staden, beror naturligtvis på att han många år bodde här, men även i ett annat avseende passar den här vid en gammal gästgivargård med bakgrund av gamla träd. Jag tänker då på några rader, som han skrivit om den tätbebyggda staden i dikten Till en ung lantman:

"En mänskokvarn, ett rastlöst vimmel
ett kvavt och trångbott orosrike
med blott en flik av luft och himmel
mitt över varje stenhusdike.

En ständig marknad, trist och bråkig
med allsköns kasperspel och hyckel.
Om inte staden vore tråkig,
behövdes inte där så mycket gyckel."

Thunman var konstnär men samtidigt också författare, och det märkliga var, att han både illustrerade sina dikter och diktade till sina bilder. Ibland tonsatte han också sina dikter. Både i sin bildkonst och sin diktning var han mycket provinsiell och har därför ofta blivit kallad *upplandsskalden*.

Naturen, särskilt den uppländska, var en av hans inspirationskällor. Det framgår av diktsamlingarnas namn, t.ex. *Olands sånger* och *Mark och vindar*. Särskilt beundrade blev hans många trädbilder.

Thorsten Thunman har på ett belysande sätt skildrat sin bror Olofs liv och verksamhet.

Det är en stor tillgång för ett landskap och för en kommun att äga diktare som har förmågan att till eftervärlden bevara minnet av människor, miljöer och stämningar.

Olof Thunman var en sådan diktare. Hans skildringar i ord och bildkonst framlämnar för en något äldre generation deras barndoms och ungdoms bygd och natur.

Och många i den unga generationen kommer att kunna se Uppland med Olof Thunmans ögon.

Hans konst och mycket i hans diktning har förblivit levande. Att så har kunnat ske, i en tid när hembygdskänslan är långt mindre stark än tidigare, är ett uttryck för hans stora kärlek till sin motivkrets - "min härliga hembygd" som han kallar den.

Tanken på en skulptur föreställande Olof Thunman väcktes i dåvarande Knivsta kommun redan i slutet av 1950-talet. Frågan togs upp på nytt i samband med Thunmanskolans om- och tillbyggnad. Kommunfullmäktige i Uppsala fattade ett positivt beslut år 1973.

Eric Ståhl har skapat det konstverk som i dag skall avtäckas. Han är känd för Uppsalaborna genom exempelvis vikingaskeppet i Gamla Uppsala och ett arbete i Dag Hammarskjöldbiblioteket.

Eric Ståhl var personlig vän till Olof Thunman och hade i mindre skala arbetat med sitt motiv redan när han fick detta uppdrag. Hans fasta men ändå känsliga sätt att bygga upp sina skulpturer står i god samklang med uppgiften att skildra en mångfacetterad personlighet som Olof Thunman.

Vi gläder oss över att minnet av Olof Thunman funnit ännu en form vid sidan av dem som han själv i sin gärning skapat.

"Må de doftande timmarna länka sin färd
till en dröjande hågkomst av sommarens
värld
till ett minne, som lyser, om vägen blir
lång
genom skuggornas land en gång."

Lars Ahlmark

